

15.11.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö

OKM/49/010/2018

Esitysluonnos laiksi CSC Tieteen tietotekniikan keskus -osakeyhtiöstä

Lausunnolla olevassa esityksessä ehdotetaan selkeytettäväksi yhtiön asemaa suhteessa hankintalakiin. Selkeytys tehtäisiin laventamalla hankintalain ns. sidosyksikköpoikkeusta, eli kaventamalla yleistä kilpailutusvelvollisuutta.

CSC Tieteen tietotekniikan keskus Oy on valtion ja suomalaisten korkeakoulujen omistama yhtiö. Valtion omistusosuus on 70 prosenttia, korkeakouluilla loput. Yhtiö tuottaa mm. suurteholaskentaa, sekä muita tieto- ja viestintätekniisiä palveluita pääosin omistajilleen.

Luonnoksessa esitetään sitä, ettei CSC-yhtiön omistajille syntyisi hankintalain mukaista kilpailutusvelvollisuutta, kun omistajat haluavat ostaa palveluita CSC:ltä.

Suomen Yrittäjien lausunto

Suhtaudumme esitykseen kriittisesti. Siihen huoleen nähden, mikä muutostarpeen perusteluksi esitetään, esitetyt toimet pyrkivät varmistelemaan varsin moninkertaisesti, ettei hankintasääntelyn yleinen kilpailutusvelvollisuus ulottuisi CSC:n omistajiin tai asiakkaisiin. Kokonaisuutena esitysluonnos voi täten muodostaa jopa riskiä kielletyn valtiontuen näkökulmasta.

Suomen Yrittäjien kilpailupoliittinen peruslinja on, että yleislainsäädännön sääntelyä ei pidä vesittää toimiala- tai tapauskohtaisilla poikkeussäänteilyillä. Koska kilpailullisuus tuo keskimäärin 20 % lisää kustannustehokkuutta, on tärkeää, että kilpailu on pääsääntö. Poikkeukset tästä tulee pitää suppeina.

Hankintalain sidosyksikköpoikkeus on mielestämme perusteltu. Hankintalain mukaan sidosyksikköpoikkeuksen soveltumisen yhtenä edellytyksenä on, ettei myyntiä muille asiakkaille kuin määräysvaltaa käyttäville omistajille ole määrättyjä rajoja enempää. Rajat 1.1.2019 alkaen ovat 5 % liikevaihdosta tai 500 000 euroa, ja yhden täytyminen riittää. Markkinapuutteen tai vähäisen ulosmyynnin tilanteessa soveltuu 10 % raja. Vaikka rajat ylittivät, ei omistajille muutu kielletyksi tehdä ostoja omistamaltaan yhtiöltä. Se on sallittua, kunhan oma yhtiö osoittaa paremmuutensa hankintalain mukaisessa kilpailutuksessa.

Yhtiön asiakkaistoa esitetään hyvin laveaksi

Lakiehdotuksen 3 §:ssä luetellaan se asiakkaisto, joille CSC:n olisi laillista myydä ilman altistusta kilpailulle. Näiden lisäksi luonnos esittää, että jopa 20 % CSC:n liikevaihdosta voisi kohdistua täysin muihin asiakasryhmiin ilman että kilpailutusvelvollisuus astuisi voimaan. Asiakkaiston määritelmä kattaa käytännössä koko julkisen sektorimme.

Käsityksemme mukaan CSC toimii kilpailluilla markkinoilla vähintään osittain ja EU-laajuisesti tarkastellen. Toteutuessaan esitys saattaisi yhtiön toiminnan pysyvästi EU:n kilpailusääntelyn ulottumattomiin suhteessa julkiseen sektoriimme. Näin siksi, että asiakkaistolle suuntautuvaa myyntiä lieenee esitysluonnoksen tahdon mukaan pidettävä sidosyksikkömyyntinä, eikä se koskaan altistuisi kilpailulle.

Suomen Yrittäjien käsityksen mukaan esitetty ratkaisu on ongelmallinen niin valtiontuen, kilpailullisuuden, kuin omistajaohjauksenkin näkökulmasta. Kilpailun ulkopuolella toimiminen on yleensä omiaan johtamaan organisaation kasvuun tai toiminnan tehottomuuteen. Näihin skenaarioihin tulisi varautua, mikäli lainsäätäjä katsoo yhä olevan painavia syitä CSC-yhtiön yksinoikeuksien säätämiseen pysyväksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Satu Grekin
kilpailuasioden päällikkö